کۆستاڤ لۆبۆن

سایکۆلۆژیای جەماوەر

43964

وەرگێڕانی

نارام جەمال

Preview sample - page 1 of 7 - Soran University Academic Digital Library

الفكر الغربي الحديث

سايكولوجية الجماهير

غوستاف لوبون

ترجمة وتقديم هاشم صالح

دار الساقي

الطبعة الثانية ١٩٩٧

ناوی کتێب: سایکۆلۆژیای جەماوەر

نووسینی: گۆستاڤ لۆبۆن

وەرگێڕانی بۆ عەرەبی: هاشم سالح

وەرگێڕانی بۆ کوردی: ئارام جەمال

نەخشەسازیوبەرگ: فەهمی جەلال

سەرپەرشتیار: عوسمان حەسەن شاکر

چاپی دووەم/ ٢٠٠٦ سلێمانی

تیراژ: (٢٠٠٠) دانە

ژمارەی سپاردن(٨٠١)

لەبڵاوکراوەکانی مەکتەبی بیروهۆشیاری (ی.ن.ک) ساڵی ٢٠٠٦

Preview sample - page 2 of 7 - Soran University Academic Digital Library

ناوەڕۆك

- پێشەکی چاپی دووەم.....(٥)
- پێشەکی چاپی یەکەم.....(٩)
- پێشەکییەك لەبارەی دەروونزانیی کۆمەڵایەتی‌و فیکری گۆستاڤ لۆبۆنەوە بەپێنوسی: هاشم سالح.....(١٣)
- پەیڤێك: بەپێنوسی ئۆتۆ کلیبێرگ.....(٥٨)
- پێشکەشە بە.....(٦٢)
- سەرەتایەك.....(٦٣)

- پێشەکی: سەردەمی جەماوەر.....(٦٤)

گەشەکردنی سەردەمی نێستا - گۆڕانە مەزنەکانی شارستانێتی زادەی گۆڕانە کتوپڕەکانی بیرکردنەوەی گەلانە - باوەڕبوونی تازە بەهێزی جەماوەر - نەم باوەڕبوونە سیاسەتی کلاسیکیانەی دەوڵەتان دەگۆڕێت - سەردەمی چینە شەعبیەکان چۆن دێاەپێش‌و چۆنچۆنیش پیادەی دەسەڵات‌و جەبەروونەکەی دەکات - سەندیکاکان - رەنگدانەوە پێویستەکانی هێزی جەماوەر - جەماوەر تەنها رۆڵێکی نێگەرانە دەگێڕێت - بەهۆی جەماوەرەوە نەو شارستانێتیانە هەڵدەوەشێنەوە کە زۆر کۆن بوون - جەهل‌و نەزانینێکی گشتی لەناست سایکۆلۆژیای جەماوەردا هەیە - گرنگی‌و بایەخی تویژینەوەی جەماوەر بۆ یاسادانەران‌و پیاوانی دەوڵەت.

Preview sample - page 3 of 7 - Soran University Academic Digital Library

- کتێبی یەکەم: رۆحی جەماوەر

بەشی یەکەم: تایبەتمەندییە گشتییەکانی جەماوەر. یاسا دەروونییەکانی یەکبوونی زەینیانەی جەماوەر.....(٧٧)

نـــەو توخمانـــەی لـــەرووی دەروونییـــەوە جـــەماوەر پێکـــدەهێنن – تـەنها گردبوونـەوەی ژمارەیـەکی زۆری کەسـەکان بـەس نییـە بـۆ پێکهێنـانی جـەماوەر – خاسـیەتە تایبەتییـەکانی جـەماوەری سـایکۆلۆژیی – ئاراسـتەیەکی چەسپیو رووەو بیرویۆچوون و سۆزمەندییەکانی ئەو تاکانەی کەدروستیاندەکەن و تواندنەوەی کەسایەتی خۆیان تێیاندا – هەمیشە ئامۆشمەندیی دەست بەسـەر جەماوەردا دەگرێت – لـەناوبردنی ژیـانی دەمـاغ یـان عـەقڵ و هەیمەنـەی ژیـانی پـەتکە دەماغ – نزمبوونەوەی ئاستی زیرەکی و گۆڕانی تـەواو لەسـۆزمەندییەکاندا – رەنگە سۆزمەندییە گۆڕاوەکان باشتر یـان خـراپتر بـن لەسـۆزمەندییەکانی ئـەو تاکانەی جەماوەر پێکدەهێنن – جەماوەر ئەوەی لێدەوەشێتەوەکە قارەمـانیش و ناوانباریش بێت.

بەشی دووەم: سۆزمەندییەکانی جەماوەرو ئەخلاقەکانی.....(٩١)

١– هەڵچوونی خێرای جەماوەرو سوکەڵەیی و هەڵەشەییەکەی – جەماوەر دیـاری دەســـتی هـــەموو نـــەو جۆشـــدەرانەیە کەرەنگـــدەرەوەی هەڵگەڕانـــەوە . بەردەوامەکانیەتی – ئەو پاڵنەرانەی جەماوەر ملکەچیان دەبێت بریتین لـەمێزو هەیمەنەو ئەمەشی بەجۆرێکە کە بەرژەوەندی شەخسی لەناستیاندا نامێنێت – هـیچ شـتێك لـەلای جـەماوەر بەدەسـتی نەنقەسـت ناکرێـت – کاریگـەریی نـەژادو نەتنیك.

٢– کـارتێکردنی خێـرای جـەماوەرو سـاویلکەیی و بـاوەڕبوونی بەهـەموو شـتێك – ملکەچبوونی جەماوەر بۆ جۆشـدەرەکان – جـەماوەر وێنـە وروژاوەکـانی نـاو میشکی خـۆی وەك چـەند راسـتییەکی واقیعـی وەردەگرێـت – بۆچـی نـەو وێنانـەی لەمێشکی تاکـەکانی نـاو حەشـامانێکدا دروسـتدەبن هـەموویان لەیەکدەچـن – یەکسـانبوونی زانایەك و نەزانێك لەناو جەماوەردا – چەند نموونەیەکی جیاواز لەبارەی ئەو وەهمانـەی کەهـەموو تاکـەکانی نێـو جـەماوەرێك ملکەچـی دەبـن – مەحاڵە بتوانرێت متمانە بـە

Preview sample - page 4 of 7 - Soran University Academic Digital Library

شـــایەتەکانی جـــەماوەر بکرێـــت - کـــۆدەنگی ژمارەیـــەکی زۆر لەشـــایەتحاڵەکان خراپترین سەلماندنە بۆ دڵنیابوونەوە لەراستی رووداوێکـی دیاریکراو - بـەهای لاوازی کێبەکانی مێژوو.

٣- قەبـەکردنی سـۆزمەندییەکانی جـەماوەرو ناسـانکردنیان - جـەماوەر گومـانو نابەقینبیەتی لەلا نییە، بەڵکو هەمیشە ئەوپەڕ دەگرێت - سـۆزمەندییەکانی جـەماوەر هەمیشە توندڕەون.

٤- دەمارگیریی جەماوەرو داپڵۆسینەکەیو گیانە موحافیزکارییەکەی - هۆکارەکانی ئەو سۆزمەندییو هەستو سۆزانەی جەماوەر هەیەتی - کۆیلەیی جـەماوەر لەبـەردەم دەسەڵاتی بەهێزدا - غەریزە شۆڕشگێڕە کامنیەکانی جـەماوەر رێی ئـەوەی لێنـاگرن زۆر زۆر موحافیزکار نەبێت- جەماوەر بەغەریزە دوژمنی گۆڕانو پێشکەوتنە.

٥- ئەخلاقیـەتی جـەماوەر - رەنگـە ئەخلاقیـەتی جـەماوەر، بـەپێی جۆرەکـانی جۆشدان، زۆر نزم یان زۆر بەرزتر بێت لەئەخلاقیـەتی یەکەیەکـەی ئـەو تاکەکەسـانەی جەماوەرەکە پێکدەهێنن - ئەمە لێکدراوەتەوەو چەندین نموونـەی لەسـەرهێنراوەتەوە - زۆر بەدەگمەن رێدەکەوێت بەرژەوەندیی ببێتە بزوێنـەری جـەماوەرو پێشڕەوایەتی بکات، لەکاتێکدا بەرژەوەندی زۆربـەیجار پاڵنـەری سـەرەکییە لای تاکەکـەس - زۆڵی پاکژکارانەی جەماوەر.

بەشی سێیەم: بیرۆبۆچوونەکان، مشتومڕەکانی عەقڵ، خەیاڵی جەماوەر.....(١١٩)

١- بیرۆبۆچـوونەکانی جـــەماوەر - بیرۆبۆچـــوونە بنـــچینەییەکانو بیرۆبۆچـــوونە لاوەکییەکان - چۆن دەبێت بیرۆبۆچوونە ناکۆکەکان لەیەککاتدا لەناو جەماوەردا هەبن - ئـەو هەموارکردنانـەی دەبێـت لەبیرۆبۆچـوونە بەرزەکانـدا ئەنجامبـدرێن بۆئـەوەی جـەماوەر دەسـتی بیانگاتـێو تێیانبگـات - زۆڵـی کۆمەڵایەتیانـەی بیرۆبۆچـوونەکان سەربەخۆیە لەو لایەنەی راستیو هەقیقەت، کە رەنگە ئەو زۆڵەش لەخۆبگرێت.

٢- مشتومڕە عەقڵییەکانی جەماوەر - لەرێگـەی مـشتومڕە عەقڵییەکانـەوە نـاتوانین کاریگەریی لەسەر جەماوەر دابنێین - مشتومڕە عەقڵییەکانی جـەماوەر بەبـەردەوامی لەناسـتێکی نزمدایـە - ئـەو بیرۆبۆچـوونانەی پێکیانـەوە گرێـدەدات بەشـێوەیەکی

Preview sample - page 5 of 7 - Soran University Academic Digital Library

راستەقینە پێکەوەگرێدراو نین بەڵکو خاوەن ڕوخسارێکە دەڵاڵەت لە لێکچوویی و یەکبەدواییەکیدا دەکەن.

٣- خەیاڵی جەماوەر (یان خەیاڵدانی جەماوەر) - هێزی خەیاڵی جەماوەر - جەماوەر لەڕێگەی وێنەکانەوە بیردەکاتەوە - جەماوەر بەشێوەیەکی زۆر تایبەتیانە دەچێتە ژێر کاریگەریی ڕووە سەیروسەمەرەو ساحیرییەکەی شتەکان - کەسانی ساحیرو خورافی دوو کۆمەڵەکەی ڕاستەقینەی شارستانێتییەکانی مرۆڤایەتین - خەیاڵی جەماوەریی هەمیشە بناغە بووە بۆ هێزی پیاوانی دەوڵەت- ئەو ڕووداوانە چۆن دەردەکەون کەدەتوانن کاریگەریی لەسەر خەیاڵی جەماوەر دابنێن.

بەشی چوارەم:

قەناعەتەکانی جەماوەر چەندین شێوەو فۆرمی ئایینی وەردەگرن.....(١٣٣)

ئەوەی سۆزمەندیی ئایینی پێکدەهێنێت - سۆزمەندیی ئایینی سەربەخۆیە لەپەرستنی خودایەکی دیاریکراو - تایبەتمەندییەکانی - هێزی ئەو قەناعەتانەی مۆرکێکی ئایینی بەخۆوەدەگرن - چەند نموونەیەکی هەمەجۆر - خوای جەماوەر هەرگیز خۆی گومنەکردووە - ئەو فۆرمە نوێیانەی لەو دەکەونەوە - فۆرمە ئایینییەکانی بێدینیو ئیلحاد - بایەخی ئەو چەمکانە لەروانگەیەکی مێژوویی وە - ریفۆرمی ئایینی، قەتڵوعامی سان بارتیملی، ماوەی تۆقاندنو تیرۆر لەکاتی شۆڕشی فەڕەنسیو هەموو ئەو ڕووداوانەی لەو دەچن زادەی سۆزمەندیی ئایینییەکانی جەماوەرن نەک ئیرادەی تاکتاکەی کەسەکان.

Preview sample - page 6 of 7 - Soran University Academic Digital Library

پرسیاری جەوهەریی نەم کتێبە نەوەیە کەبۆچی مۆدێرنە لەلایەکەوە فەردانیەت بۆ مرۆڤەکان فەراهەم دەکاتو لەولاشەوە تەرمی نەو فەردانیەتە لەناو گۆڕستانی جەماوەردا دەنێژێت؟!

لەپشت دێرەکانی نەم کتێبەوە ترسێکی گەورەی گۆستاڤ لۆبۆن بەرامبەر بەدیاردەی جەماوەر دەبینرێت! نەو جەماوەرەی کە داهێنراوێکی مۆدێرنەیەو پرۆسەیەکی پێچەوانەو هاودژە لەگەڵ فەردانیەتی تاکو نیرادەو نازادییەکانیدا..

لۆبۆن لەم کتێبەدا باس لەو فەزایە دەکات کە چۆنچۆنی جەماوەر پاشەکشە بەتایبەتمەندییەکانی تاکەکەس دەکاتو لەدواجاردا مرۆڤێکی جەماوەریی لێدروستدەکات، نەو مرۆڤەی تا سەرنێسقان هەڵگری کەلتورێکی دەستەجەمعییەو هەمیشە بەدوای سەرکردەو هێزو بتێکی میتافیزیکیانەی دەرەوەو ژوور خۆیدا دەگەڕێت بۆنەوەی هەموو وزە جەستەییو عەقڵییەکانی خۆی تەسلیم بکاتو لەسایەیدا هەست بەدڵنیایی بکات..

پێشەکی وەرگێڕ

لە بڵاوکراوەکانی مەکتەبی بیروهۆشیاری (ی.ن.ک)

٢٠٠٦

Preview sample - page 7 of 7 - Soran University Academic Digital Library